

NARODNI DNEVNIK

Izšla vsak dan opoldne, izvemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 12.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemenim vprašanjem naj se priloži ~~znanka~~ za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 12.632.

In kaj potem?

Mladinski listi triumfirajo, ker ima njihov zadnji adut še vedno veljavo. Šef radikalne stranke ni izpremenil svoje politike in svoje velesrbske ideologije in najsi se vodijo tudi oficijska pogajanja med radikali in HSS za sklenitev sporazuma med Srbi in Hrvati, ni vseeno za samostojno »demokratsko« stranko nevarnosti, ker ima glavno besedo še vedno g. Pašić, ki je proti sporazumu. Tako mladinska razlaga in camera cammeritatis.

Pustimo, da je mladinska razlaga do pičice resnična in da bo velesrbska orientacija g. Pašića razbila vsak resen in odkritosrčen sporazum med Hrvati in Srbi, toda kakšna politika je to, ki se veseli, da ne pride med Hrvati in Srbi do sporazuma, kakšno jugoslovenstvo, ki triumfira, ker sta oba bratska naroda še nadalje v boju?

Ce je stara Avstrija hotela živeti na račun hrvatsko-srbskega spora, tedaj to razumemo, ker bila je tuja sila, kateri je bil naš blagor deveta briga in ki je poznala samo en cilj, kako bi si podjarmila naš narod. Ali je mar samostojna »demokratska« stranka prevzela ne samo metode stare Avstrije, temveč tudi njen cilj? Ali je mar tudi samostojnim »demokracem« važnejša vlada nad narodom od njegovega blagostanja? Če opazujemo naše mladine, kako si hočejo na vsak način uzurpirati vlado nad slovenskim narodom, potem pač moramo reči, da je temu tako.

Mladini triumfirajo, ker je njihov zadnji adut še v veljavi. Toda kaj potem, če tega aduta več ne bo, kaj potem, če ne bo g. Pašića in njegove velesrbske ideologije?

Ali si je mogoče misliti bolj mizerne stranke od one, ki triumfira, ker ne pusti predsednik druge stranke, da bi umrla? Ali ima taka stranka sploh še obstojno upravičenost? Ali ni edino pravilno, da postanejo samostojni »demokrati«, če že žive le od milosti g. Pašića, tudi formalno radikali?

Citali smo že opetovano, da so mnogi samostojni »demokrati«, med njimi seveda tudi slovenski, to tudi hoteli storiti, da pa radikali niso hoteli ustreči njih želji. Politik, ki odklanja nove pristase, mora imeti pač silno tehtne razloge, če noče sprejeti novih pristavev. Zato pravimo, da ni pravilno, če triumfirajo mladini, ker da je še g. Pašić za nje, temveč triumfirati bi smeli samo zato, ker so g. Pašiću še potrebni. In kaj potem, če mu ne bodo potrebni?

Ce bi posledice tega zadele samo vodstvo samostojne »demokratske« stranke, bi nam bilo pač silno egalno, da je padla mladinska politika tako nizko, da more uspevati le v senci Pašičeve brade. Toda hazardna igra mladinov ogroža ves slovenski narod, ker rodi na eni strani nevarnost, da bo slovenski narod od sporazuma izključen, na drugi strani pa slabi vso državo. In zato moramo nastopiti proti tej hazardni igri in proti tej politiki, ki stavlja ne samo usodo svoje stranke, temveč usodo vsega slovenskega naroda na eno karto.

Še bolj pa se morajo vprašati, kaj bo potem, ko pade zadnji mladinski adut, vsi oni zaslepljeni, ki drve čez drn in strn na povelje mladinov. Kaj potem, ko pride izprememba? Kdo bo potem ščitil nje, ki so zaradi interesa drugih tvegali lastno usodo?

Politika ni sentimentalna in tisti ljudje, ki danes ploskajo k persekuciji uradništva, ki se danes navdušujejo za ko-

Pred odgoditvijo skupščinskih sej

TRDOVRATNE SPLETKE SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV.

Beograd, 1. julija. Zelo verjetno je, da bodo dogodki tega tedna v mnogem razčistili politično situacijo. Na političnem polju se dela z vso energijo. Večkrat na dan se vršijo važni sestanki, da bi se čim prej razčistila situacija in da bi se na ta način pripomoglo do končne rešitve.

Na Bledu so se pričele avdijence, ki so jih otvorili samostojni demokrati. Vladni krogi govore celo o povratku Nj. Vel. kralja v Beograd. To bi značilo, da bi se imela situacija popolnoma razčistiti še pred samim razhodom skupščine. Parlament se sestane v ponedeljek in bo razpravljal o Lukiničevi aferi. Na dnevnem redu so še neka druga manj važna vprašanja. Dotlej pa bodo končane priprave na dvanajstinah in se bo o njih vršila kratka diskusija v parlamentu. Nato se skupščina razide.

Z odgoditvijo skupščinskih sej je dana možnost, da se situacija lahko nadaljuje. Kljub temu pa se vrše politične akcije v hitrem tempu, ker se skuša čim prej priti h koncu. Razlog je predvsem dejstvo, da se ne more trpeti nedolžnosti in neorientiranosti, ker ona samo nervira odgovorne faktorje, vso širšo javnost in daje povoda raznim intrigam.

Najvažnejši dogodek včerajšnjega dne je bil sestanek dr. Nikića z Aco Stanojevićem, ki se je vršil v kabinetu notranjega ministrstva od 8.30 pa skoraj do poldne. Popoldne bi se moral vršiti sestanek med Pavlom Radićem, dr. Nikićem in Pašićem v vili. Ta sestanek je moral biti odgojen do večera, ker je prišel pred tem k Pašiću sam Pribičević in tako uporabil ta čas za svoje razgovore.

Naglica g. Pribičevića je zelo značilna za način, kako se dela in kako stvar stoji. Pribičević je prišel k Pašiću ravno ob času, ko bi moral ta sprejeti Pavla Radića. Tako je hotel Pribičević preko svojih ljudi razširiti vest, da Pašić ni

hotel sprejeti predstavnikov HSS, pa ni dosegel svojega cilja.

Ob 7.30 sta se Pavle Radić in dr. Nikić odpeljala z avtomobilom na topčidersko brdo. Mnogi radikali, ki gledajo na take dogodke in na podlagi informacij, katere dobivajo oni o situaciji, podarjajo, da moremo sporazum pričakovati v najkrajšem času.

Interesantno je, da se že omenjajo portfelji, ki jih odstopijo radikali radićevcem, kakor tudi osebnosti, ki pridejo v poštev pri sestavi RR-kabineta. Po teh kombinacijah dobijo: dr. Polić ministristvo agrarne reforme, dr. Superina ministristvo pravde, Pavle Radić poljedelsko ministristvo, dr. Krajač ministristvo za socialno politiko, dr. Nikić ministristvo narodnega zdravja ali poštno ministristvo. Vendar še stvar ni gotova niti glede oseb niti glede resortov.

Samostojni demokrati stoje izven teh kombinacij in pričakujejo, da pride v slučaju sporazuma do demisije sedanjega kabineta. V novi rekonstrukciji ne more biti več govora o SDS. Izločitev samostojnih demokratov iz vlade zahtevajo same radikalske organizacije iz prečanskih krajev. V Srbiji pa samostojni demokrati nimajo nobenih pristavev. Zlasti je opaziti, da samostojno demokratski tisk trdovratno odbija vsako možnost sporazuma. Dobro informirani politični krogi tolmačijo to na ta način, da morajo samostojni demokrati po imenovanju direktorija ali po sestankih in številnih konferencah med radićevci in radikali izvajati posledice. Vsekakor je neizpodbitno dejstvo, da se nahajamo v kritični politični situaciji. Samostojni demokrati hočejo s pisanjem svojega tiska samo opravičiti svoje nadaljnjo zadržanje v vladi, ker tako pisanje dokazuje, da vse ono, kar se dogaja, ne smemo smatrati za namenjeno proti vladi in samostojnim demokratom samim, marveč da je vse to pojav čisto notranjega značaja.

Grožnje g. Pribičevića.

Beograd, 1. julija. Predvčerajšnja avdijenca dr. Žerjava na Bledu ni vzbudila v beograjskih političnih krogih velikega zanimanja. Samostojno demokratski klub je že informiran, kaj mu je treba izvršiti, da si vrne dr. Žerjav šele danes dopoldne v Beograd. Včerajšnji poset Pribičevića pri Pašiću stoji v zvezi s poročilom, katerega je Žerjav poslal o svoji avdijenci. Radi tega je Pašić sprejel Pribičevića, četudi je slednji prišel le malo pred Pavlom Radićem. O tem posetu doznavamo z merodajne strani, da je Pribičević kategorično zahteval, da se pogajanja z radićevci prekinijo in da se mora opustiti vsak poskus, ki bi šel na škodo današnje kombinacije. V nasprotnem slučaju bodo samostojni demokrati namreč prisiljeni, da o priliki

risti diktatorstva, ti ljudje naj se ne čudijo, če bodo sami morali spoznati, kako senčne strani izhajajo iz diktatorstva.

Še nikdar niso hazarderji dobro končali. V življenju je za to nebroj dokazov. In isto je v politiki. Stranke, ki stavijo vse na eno kocko, morajo propasti, ker življenje je prekomplikirano, da bi ena karta odločila vso igro.

Zato: kaj potem, ko izgubi adut svojo veljavo?

Seja finančnega odbora.

Beograd, 1. julija. Na popoldanski seji finančnega odbora je Pušenjak predložil več amandmanov za izplačilo raznih honorarjev uradnikom, vpokojencem in zadrugam. Zahteval je zmanjšanje nekaterih postavk v proračunu. V istem smislu je govoril tudi posl. Kulovec, ki je posebno kritiziral proračun vojnega in poljedelskega ministristva. Nastopil je proti kreditu za ustanovitev nove visoke trgovske šole v Beogradu. Smatra, da žalostuje ona v Zagrebu. Zlasti pa je Kulovec kritiziral stanje vojakov, slabo prehrano in obutev. Zahteva, da se prepušči vojake iz raznih garnizij v južni Srbiji v domače kraje. Odgovoril mu je vojni minister general Trifunović, ki je trdil, da je prehrana vojske dobra in da bo storil vse, da se ti nedostatki odpravijo. Vojakom, ki gredo na dopust, ni mogoče dati boljše obleke, ker delajo doma. Radićega zahteva povečanje kreditov za prehrano, ker se je na primer podražilo meso za 10 do 15 odstotkov. Pravi, da je zdravstveno stanje vojakov zelo ugodno in tudi umrljivost se manjša.

General Trifunović je izjavil, da je vojska veliko sredstvo za narodno ujedinenje in da morajo vojaki ostati tam, kjer se nahajajo.

Dr. Seferov je povdarjal, da politika finančnega ministra ne gre za štedenjem. To dokazuje povečanje nekaterih postavk v proračunu. Protestira proti temu, da se iz tekočih sredstev napravijo velike investicije. Tega naš proračun ne more prenesti in to tudi ni nacionalno. To dokazuje izjava prometnega ministra, ki je dejal, da je dal iz rednih dohodkov za zgradbo novih železnih okoli 300 milijonov Din, medtem ko je na poslednji seji sam finančni minister izjavil, da se nahaja v prometnem ministristvu veliko število letelih dolgov. Nato sta govorila še posl. Pivko in vojni minister, ki je izjavil, da ni mogoče plačati zaostale stanarine za vojašnice. O vseh predlogih bodo glasovali šele po končani debati, ki se danes nadaljuje.

Na današnji seji bo govoril dr. Lorković. Finančni minister je sinoči predložil finančnemu odboru celo vrsto amandmanov za zakonski načrt o novih dvanajstinah.

SIJAJEN SHOD DAVIDOVIĆA V OSIJEKU.

Osijek, 1. julija. V ponedeljek se je vršila skupščina demokratske stranke, kateri je prisostvovalo okoli 400 ljudi, po večini intelektualcev. Po pozdravnih govorih mnogih demokratskih prvakov je govoril g. Ljuba Davidović, ki je v glavnem razvil iste misli kakor v svojem poslednjem govoru v Beogradu. Po skupščini se je vršil skupen obed. Popoldne se je vršila konferenca delegatov, na kateri so sklenili, da se sestane v najkrajšem času strankina konferenca v Zagrebu in na jesen strankin kongres v Beogradu. Ob 17. je Davidović s številnimi gosti odpotoval v Djakovo, kjer so položili venec na grob vladike Strossmayerja.

SEJA OPOZICIONALNEGA BLOKA.

Beograd, 1. julija. Včeraj popoldne se je sestel na kratko konferenco opozicionalni blok. Konferenci so prisostvovali: Korošec, Davidović, Pavle Radić in Spaho. Razpravljali so o obtožbi dr. Polića proti Lukiniću. Določeni so bili govorniki za sejo skupščine.

VAZEN SESTANEK ZASTOPNIKOV HSS Z RADIKALI.

Beograd, 1. julija. Sinoči so v političnih krogih govorili, da se danes sestane direktorij radikalne stranke s predstavniki radićevcev. Na tem sestanku bo rešeno vprašanje sporazuma. V nasprotnem slučaju bo to vprašanje odgojeno na jeseni in se bodo tedaj pogajanja ponovno pričela.

Sokolske medzletne tekme v Beogradu.

Na Košutnjaku pri Beogradu so se začele v soboto jutraj ob 6. uri sokolske tekme. Prvi dan je bil namenjen tekmarstvom članov in članic v nižjem in srednjem oddelku in tekmi članov za prvenstvo, drugi dan pa tekmarstvom članov in članic v višjem oddelku, šestboju in posebnim tekmarstvom. Ker je v soboto popoldne začelo silno deževati, se ves predvideni program ni mogel tako izvesti, kot je bilo namenjeno, kljub temu, da je bilo v nedeljo krasno vreme. Posebno so trpele posebne tekme, šestboj in tekma za prvenstvo članov. To je tudi vzrok, da številni niso mogli dokončati svojega dela. Zato lahko javimo danes samo rezultate tekme članice.

V tekmi za prvenstvo so nastopili bratje Drgane in Lovšin (Ljubljana I.), Primožič Tošo in Jeršek (Ljubljana II.), Primožič Ciril (Beograd) in pa Poljšak (Celje), ki pa je med tekmo odstopil. Pogrešali smo naše najboljšje tekmovalce, kot so Štukelj, Zilič, Porenta, Zupan, Vidmar, Osvald itd. Vzrok lahko iščemo v neprimerno težkih obveznih vajah na orodju. Obvezne vaje na orodju so se zato izvajale razmeroma slabo. Zato pa smo videli nekoliko lepših poljubnih sestav. Slabe uspehe v lahki atletiki lahko razumemo, ako pomislimo, da je bilo vsled večnega deževja malo časa za potrebni trening. Kroglo z desno roko je vrgel edini Drgane za 10 točk, kroglo z levo roko pa edini on za 1,5 točke, vsi ostali za ničlo. Ob palici ni dosegel nihče najnižje predpisane mere in tudi rezultati v plezanju so bili slabi. Tek z ovirami se vsled nedostatka časa ni mogel vršiti, ravnotako tudi ne tekmovalje v poljubni prosti vaji.

V višjem oddelku so tekmovali štiri vrste (Ljubljana, Ljubljana I., Ljubljana II., gojenjska župna vrsta) in nekoliko posameznikov iz Karlova, Sušaka, Zagreba, Mostarja in Beograda. Takoj od začetka se je razvil oster boj med vrstami Ljubljana (Narodni dom) in Ljubljana I. Pri prostih vajah, na drogu in bradli je dobila I. znaten naskok. Posebno na drogu so vsi telovadci Ljubljane I. izvedli vajo krasno. Na konju je Ljubljana izravnala diferenco. Na krogih sta bili obe vrsti približno enaki. Pri metanju diska je pa prišla naprej Ljubljana in je potem držala pridobljeni teren do konca. Pozornost je vzbudil br. Vrhovec od Ljubljanskega Sokola s svojim krasnim metom 32,80 m, ki je boljši nego slovenski rekord.

Pri kombiniranem skoku v višino in daljino je vrsta Ljubljana I. zopet pridobila par točk. Pri zadnjih dveh panogah sta nato obe vrsti napeli vse sile. Nikdar niso še naše vrste tako krasno tekale in plezale. Pri teku so zgubile samo po eno točko, pri plezanju so pa skoraj vsi dosegli 10 točk. Z neverjetno hitrostjo so se pomikala mišičasta telesa sokolskih telovadcev po vrvi do vi-

šine 9,30 m. Kljub temu da končni rezultati še niso znani, si upamo trditi, da si je vrsta Ljubljana (Narodni dom) priborila zmago in s tem krasno prehodno darilo našega kralja, zgodovinski meč carja Dušana.

Končne rezultate članske tekme objavimo, kakor hitro bodo znani.

Pri članicah so tekmovali tri vrste in štiri posameznice višjega, 9 vrst in 23 posameznice srednjega in 7 vrst ter 38 posameznice nižjega oddelka.

Zmagovalke v višjem oddelku so vrste:

I. Ljubljana I. 57,01%, II. Ljubljana 56,73%, III. Ljubljana II. 51,34%;

v srednjem oddelku:

I. Novo mesto 76,14%, II. Celje 73,91%;

III. Maribor 72,31%;

v nižjem oddelku:

I. Ljubljana (župna vrsta) 57,05%, II. Kragujevac 52,94%, III. Prijedor 52,05%.

Kot posameznice v višjem oddelku: I. Resnik Dana (Ljubljana - Nar. dom) 71,87%. Ker je bila s tekmo višjega oddelka istočasno tudi tekma za prvenstvo posameznice, si je ta tekmovalka priborila naslov prvenke Jugoslov. Sek. Saveza, II. Podpac Marta (Ljubljana I. 70% in III. Burger Maca (Ljubljana) 67,18%.

V srednjem oddelku: I. Skok Marija (Celje) 89,68%, II. Perić Solija (Vel. Beckerek) 88,12%, III. Atanacković Grozdana (Beograd I.) 87,50%.

V nižjem oddelku: I. Savić Marija (Gospic-Rijeka) 86%, II. Andrijašević Ljubica 78%, III. Božić Milka 77,5%, obe iz St. Bečje v Bački.

V nedeljo popoldne se je vršila na tekmovalnem prostoru javna telovadba ob ogromni udeležbi občinstva. Število gledalcev se ceni na 20 do 25 tisoč.

Nastopila je najprej skupno moška in ženska deca beogradske župe z okusno sestavljenimi prostimi vajami. Nato gojenke društev beogradske župe v raznih skupinah s prostimi vajami, vajami s palicami in obroči in na gredi. Moški naraščaj je tudi v raznih skupinah izvajal proste vaje, vaje z dolgimi palicami in skoke preko kože in konja.

Ugajale so tudi razne igre moške in ženske dece.

Na orodju so nastopili tekmovalci v 8 vrstah. Program dneva so zaključili člani in članice s tekmovalnimi prostimi vajami na lepo godbo br. Verija Svajgerja. Članice je nastopilo 200, članov pa 340. Vsi nastopi so se dobro izvajali. Občinstvo je vse nastopajoče burno aklamiralo.

Celotni uspeh vseh tekem in nastopov je sijajen. Vsled tega lahko upamo, da bodo naši tekmovalci in naše tekmovalke tudi prihodnje leto pri tekmah na vsesokolskem zletu v Pragi častno zastopali jugoslovansko Sokolstvo.

O naši upravi.

Znano je, da ni naša uprava baš najboljša. Razumemo, da se izdelujejo zakonski načrti, ki naravnost bjejo v obraz vsaki moderni demokraciji, ker vemo, da so se izdelali zgolj iz strankarskih interesov, ne razumemo pa postopanja oblasti v vprašanjih, ki se tičejo v enaki meri vseh državljanov. V tem pa tiči žalostni pojav, ki priča, da so na važnih in odločilnih mestih ljudje, ki ustave in zakonov sploh ne poznajo ali pa poznati ne morejo. Tak pojav je tudi neredba generalne direktorije neposrednih davkov o davku na ročno delo, ki je vzbudila v gospodarskih krogih veliko nezadovoljstvo.

Leta 1921 je vnesla generalna direktorija neposrednih davkov v predlog finančnega zakona neko določilo, po katerem bi morali delavci plačati kot davek in razne doklade dva odstotka svojega zaslužka. To bi se dogajalo na ta način, da bi se nalepljale v delavski knjižice posebne znamke. Tedaj je finančni minister to odredbo odklonil, češ da država nima pravice zahtevati, da državljan pobira davke. Mimogrede bodi omenjeno, da bi bila taka ureditev zelo praktična.

Kar pa ni bilo možno in pravično tedaj, je pravično po štirih letih. Po tej naredbi

morajo delodajalci pobirati davek na ročno delo in ga oddajati davčni oblasti. Vse to pod lastno odgovornostjo. Tako postopanje generalne direktorije je nezakonito, protizakonito. Dokaz temu je člen 56 zakona o proračunskih dvanajstih letih za mesec april-julij, ki se glasi dobesedno tako: Vsi ročni delavci, ne oziroma se na kakovost posla, katerega izvršujejo, ki pa ne prejemajo zaslužka od države, marveč od zasebnih oseb in ustanov, plačajo od 1. aprila 1925 kot državni davek in vse ostale državne in posebne doklade, razen invalidskega davka in izrednih doklad, 2% od letnega zaslužka. S tem se razveljavijo vse dotične odredbe, ki so obstojale do sedaj v raznih poedinih pokrajinah. Delodajalci jamčijo za plačilo davka od strani svojih ročnih delavcev.

To določilo je kratko in jasno. Izenačena je davčna postavka za vse delavce iz države, delodajalcem pa nalaga obveznost jamstva za delavski davek. Po odredbi generalne direktorije pa imajo delodajalci še to dolžnost, da davek pobirajo in ga oddajajo davčni oblasti. Tako odredba pa ni v zakonu utemeljena, in ako smemo od koga pričakovati, da spoštuje obstoječe zakone, smemo to v prvi vrsti zahtevati od državnih oblasti.

našteti 1128, in ker pride okrog 3,6 imen na eno, mora imeti zbirka okoli 4000 besedi.

Vsaka rastlina nima ljudskega imena. Po seznamu rastlin kličine na Beneškem, katerega sta priobčila leta 1869 Dr. Visiani in Saccardo, bi bilo v tej provinci vsega 2953 vrst divjih in udomačenih rastlin s 585 prevrzkami. Moralo bi se dodati še imena rastlin neključne, t. j. gliv, lišajev, halog in mahov ter pitanih rastlin. Od tega je 1043 vrst rastlin, ki imajo domača imena, dočim ima Lombardija 375 vrst manj od Beneške, a šteje 1009 vrst domačega imena. Po navedeni knjigi ima Italija 4500 domačih in udomačenih vrst, od beneških province po stari razdelitvi pa je najbogatejša na vrstah videmska provinca, t. j. Furlanija z 2358 vrstami. Najrevnejša je provinca Rovigo z 1054 vrstami. Videmska provinca ima namreč največ postojank, t. j. pomorsko, pobrežno, poljsko, gričevje, gorovje in Alpe, dočim je provinca Rovigo vsa v ravnini.

Dosedaj omenjeno postavlja na laž trditev v neki italijanski knjigi, ki si daje resno lice (trditev, katerega je bila pač čisto ponavljana v bogzna koliko člankih in časopisih), da je slovansko ljudstvo v Juljski Benečiji in Dalmaciji tako preprosto, zaostalo in neomikano, da niti ne čuti potrebe razločevati s posebnimi imeni botaničnih rastlin ter da ne ve odgovoriti na vprašanje imena kaj drugega, nego »rožica«. Samo pogled na spise dr. Tume postavi 4000 krat na laž to bedasto in prevzetno trditev, in če bi že knji-

Zakon o kmetijskih kreditih.

Zakon o kmetijskih kreditih, ki je bil sprejet dne 6. junija, vsebuje sledeča določila:

Zakon predvideva krajevne in oblastne zadruge, ki bodo dajale svojim članom kredite samo za razvoj in izboljšanje kmetijske in sprejemale tudi od nečlanov hranilne vloge. Glavnico zadruge tvorijo deleži članov, ki znašajo pri krajevnih zadrukah 100, pri oblastnih pa 1000 dinarjev. Za deleže se plačajo obresti. Člen 7 predvideva delež dobika med poedine člane.

Krajevno zadrugo lahko osnuje 20 oseb. Taka zadruga daje troje vrst posojila: Na 1, na 10 in 25 let. Čisti dobiček gre v rezervni sklad, ki se ne sme razdeliti. V slučaju prestopa zadruge pripade oblastni zadrugi.

Člen 13 pravi, da se lahko obstoječe kreditne organizacije poljedelcev, kreditne zadruge, hranilnice itd. pretvorijo v krajevne zadruge in se okoristijo z vsemi vrstami kmetijskega kredita.

Oblastne zadruge so središča krajevnih zadrug. V upravni odbor pridejo poleg članov, izvoljenih na občnem zboru oblastne zadruge, še dve osebi, ki jih določi poljedelski minister, dva predsednika najmočnejših poljedelskih organizacij, en zastopnik oblastne skupščine, v nadzorstveni svet pa ena oseba, ki jo določi finančni minister. Izvršni odbor obstoja iz petih oseb.

V Beogradu se osnuje centrala vseh zadrug pod imenom: Direkcija za poljoprivredni kredit. Ta direkcija razpolaga s sledečimi sredstvi: 500 milijonov dinarjev, ki se bodo dajali iz proračuna poljedelskega ministristva v letnih obrokih do popolnega izplačila, a prvo leto dobi 50 milijonov dinarjev. Nadalje pripada direkciji 50% letnih dohodkov državne razredne loterije in vsote, ki se dodeli direkciji z nadaljnjimi zakoni. Tudi oblastni proračuni lahko predvidevajo vsote, ki se naj uporabijo za okrepitev kredita v dotični oblasti.

Politične vesti.

— **Potem seveda...** Včerajšnje »Jutro« odgovarja na »Slovenčev« agotovitev, da je glasoval tudi dr. Pivko za dvanajstine, tako-le: »Mi bi samo prosili »Slovenca« za odgovor, kdaj so klerikalci kot vladna stranka glasovali proti proračunu ali dvanajstini?« Nas ne zanima, kako so postopali klerikalci, pokazati hočemo samo, kako razumevajo mladinski poslanci svojo poslanski vlogo. Glasovati morajo za vse vladne predloge, tudi če so osebno popolnoma nasprotno prepričanja. Potem seveda ni čudno, če se predložijo zakonski načrti a la »tiškovni zakon«.

— **Narastajoča napetost med Rusijo in Anglijo.** Diplomatični dopisnik »Daily Telegraph« je te dni ostro napadel sovjetsko Rusijo in zahteval od angleške vlade izgon ruskega odpravnika poslov v Londonu, ker ne upošteva sovjetske Rusije leta 1921 sklenjene angleško-ruske trgovinske konvencije. Sovjetski agenti in sovjetski denar, pravi dopisnik, stoje za kitajskimi nemiri. V Pekingu je simpatiziral poslanik Karahan v svojih govorih z vstaši. V Moskvi, je izjavil Zinovjev, da bo sovjetska Rusija uporabila vsvoja in sredstva tretje internacionale, da zlomi tuj imperializem v Aziji. Iz Kine, Perzije in Afganistana je skušala Moskva motiti mir v britanskih kolonijah. Kljub temu se trpi v Londonu sovjetskega poslanika, Kabineta se mora s tem vprašanjem nemudoma pečati in izročiti Rakovskemu poverilna pisma. Po najnovejših poročilih se je napetost še povečala in angleški tisk zahteva od vlade energične odredbe.

— **Spletke avstrijskega politika.** Avstrijska republika igra zelo dvolično vlogo. Znano je, da skuša vsledkar, ko potrebuje inozemski kredit, spraviti razne države v bojazan pred združitvijo z Nemčijo. Pravo mišljenje državljanov naše sosedice pa se razvija iz govorov, ki jih je imel dr. Seipel v Švici — katerih glavno vsebino hočemo v naslednjem podatki: Svetovna vojna ni rešila niti enega evropskega problema. Principi narodnosti ne sme in ne more biti merodajen za

določitev državnih mej. V Švici žive skupno življenje tri narodnosti, na podlagi tradicij in gospodarske potrebe dočim je Avstro-ogrska nesmiselno razkosana iz gotovih vojnih, ekonomskih, strateških in političnih razlogov. Seipel je govoril v Švici tudi o zaščiti manjšin. Dejal je: »Ako to vprašanje ne bo čim prej rešeno, se bo vzbudila zopet nacionalna zavest, in današnja karta Evrope postane brezsmiselna... Najbolj pri sreju je pa monsignor Seiplu nekdanji avstro-ogrski »Wirtschaftsgebiet«. Po njegovem mnenju bi bilo treba to gospodarsko celoto zopet vzpostaviti. Avstrija ima več nego zadosti industrije. Njeni sosedje je nimajo. Avstrija nima dovolj poljedelskih produktov. Njeni sosedji jih imajo v izobilju. Radi tega je treba vrniti Avstriji njen trg. Za vsako ceno ji je treba najti tržišče, brez katerih njena industrija ne more eksistirati. Liga narodov bo morala to vpoštevati. Nato se je obregnil monsignor Seipel ob balkanske države. »Gospoda«, je menil, »nikomur ne sme priti na misel, da bi primerjal Švico z Balkanom. Balkan je skupina neorganiziranih in neorganskih držav. Srednji Evropi grozi balkanizacija. Švica ni več v centru Evrope. Velika Avstrija ji ne stoji več ob strani, nadomestil jo je Balkan...«

— **Angleška sodba o fašizmu.** Londonski »Times« priobčujejo brzojavko iz Rima, ki se nanasa na reagiranje predsednika Mussolinija na uvodnik v tem listu, v katerem je bil pisec kritiziral sedanje nedemokratsko stanje v Italiji. Mussolini je zavrnil trditve, da vlada v deželi nezadovoljstvo. V fašistični stranki je danes organiziranih tri milijone ljudi in predstavlja stranka politično organizirano večino naroda. List priznava fašizmu razne zasluge, se pa vprašuje, kako je dopustno, da vlada tri milijone organiziranih ljudi narod, ki šteje 40 milijonov prebivalcev. Ako je nezadovoljstvo omejeno samo na majhno skupino prebivalstva, čemu je bilo treba zapreti usta tisku, prepovedati javna zborovanja in opremiti izvršilno oblast z neomejeno močjo? Težko je verjeti, da taka politika koristi Italiji in evropski civilizaciji.

— **Amerika in dogodki na Kitajskem** — Glasom poročila iz Sangaja so poslane ameriške asociacije v Pekingu peticijo svoji vladi, naj se pridruži evropskim velesilam.

— **Carinska vojna med Poljsko in Nemčijo.** Nemški tisk je predstavil prepoved uvoza nemških proizvodov v Poljsko kot carinsko vojno, ki jo je začela Poljska. Medtem pa je nemška vlada 15. junija prepovedala uvoz poljskega blaga v Nemčijo. Vsled te odredbe, ki škoduje poljskim interesom, je poljski tisk ostro nastopil proti Nemčiji.

— **Konsolidacija češkoslovaških dolgov v Ameriki.** Te dni so v praškem finančnem in zunanjem ministrstvu razpravljali o konsolidaciji češkoslovaških dolgov v Ameriki. Te obveznosti, ki so deloma nastale vsled dobav življenjskih potrebščin, deloma vsled izdatkov za češkoslovaške legionarje v Šibiriji, znašajo skupno 97 milijonov dolarjev. Amerika je računata dostoj za ta dolg 6% obresti.

— **Izpraznitev Poruhirja.** Vrše se priprave za čimprejšnjo izpraznitev Poruhirja. V Düsseldorf je došel francoski general Petain. Pri njem so se oglašili vsi vojaški dostojanstveniki, katerim je dal nadaljnje instrukcije.

— **Ofenziva Abd el Krima.** Po zadnjih vesteh iz Maroka je pričel Abd el Krim z napadom zvezne poti med Fezom in Tazo splošno ofenzivo. On skuša z vsemi močmi pridobiti severna in južna plemena te zvezne linije. Poleg tega je stopil v zvezo s plemenom srednjega Atlasa. Boj se je razvnel na celi črti.

— **Kritičen položaj na Kitajskem.** Kitajska vlada skuša izrabiti sedanje nemire v lastne svrhe. Vesti iz Pekinga pravijo, da je kitajski zunanji minister izročil evropskemu diplomatskemu zboru spomenico, v kateri predlaga kot pogoj za pogajanja glede šangajskih dogodkov razpust policije in odstavitev občinskega tajnika v Sangaju. Spomenica zaključuje tako-le: »Kitajska vlada smatra za neobhodno potrebno, da se revdirajo nekatere krivične pogodbe, ki vežejo Kitajsko z velesilami.« Kakor govorijo v Bombayu, se pripravljajo Japonci na vojno. V Bombayu so nakupili velikanske množine bombaža, ki ga rabijo za izdelovanje streliva.

Prof. Achille Tellini, Bologna:

Povodom slov. botaničnega slovarja.*

Dasi ne poznamo drugih del dr. Henrika Tuma iz Gorice, nego slovar in dve deli krajepisne vsebine »Naše planine« v Jadranskem Almanahu leta 1924 in »Krajevno imenoslovje« istotam za leto 1923, to zadnje najtemeljitejšje krajepisno delo, s čimer se sme ponašati Furlanija, bodi nam dovoljeno sklepati, da je pisatelj napisal tudi še kaj drugega, ali ima še pripravljeno gradivo za opis vzhodne Furlanije. Botanični latinsko-slovenski slovar je izšel v II. zvezku: »Studi goriziani«, lepa publikacija državne knjižnice v Gorici, pod ravnateljem prof. dr. Carlo Battisti.

V slovarju so po abecedi našeta znana slovenska imena rastlin z dodatkom znanih slovenskih imen, deloma dobljenih na licu mesta od pisatelja samega. Rastlinskih vrst je

* Prof. Tellini, urednik revije »La Patrie Ladine« v Bolonji, mi je poslal predležečo kritično črtico s prošnjo, naj jo objavim v kakem slovenskem časopisu. Ker nimamo prirodoznanstvene revije, sem storil to v »Narodnem Dnevniku«. Črtica je dovolj značilna in zanimiva. D. H. Tuma.

žica druge vrednosti ne imela, že zaradi tega zasluži hvalo.

Primerjam na kratko z delom dr. Tume ono O. Penziga, profesorja botanike na univerzi v Genovi, »Flora popolare italiana« I. str. 541, in II. str. 615, leta 1924 po sledeči tabeli:

Pokrajina	površina v 1000 km ²	prebi- valstvo	število rastl. vrst
		v milijonih	
Benečija	24,5	3,7	1043
Lombardija	24,1	4,9	1009
Pijemont	29,3	3,5	877
Liguria	5,3	1,2	924
Emilia	20,7	2,7	907
Toskana	24,0	2,4	2512
Marke	9,7	1,2	165
Umbria	9,7	0,7	86
Lacij	12,7	1,3	105
Abbruzzi	16,5	1,6	381
Pulje	19,1	2,1	377
Kampanja	16,2	3,4	521
Basilikata	9,9	0,5	158
Kalabrija	15,0	1,5	359
Sicilija	25,7	3,8	1373
Sardinija	24,1	0,9	540
Friuli			
s Karnijo	6,6	0,8	687
brez Karnije	5,4	0,7	589
Karnija zase	1,2	0,06	274
Italija	286,7	36,0	3516
Slovenija	25,0	1,4	1128

Pregled te skizmalke dokazuje z največjo ediveno, da stoji Slovenija za Toskano in Sicilijo, da celo oboje presega, da pa gotovo presega vse druge pokrajine in predele Italije. Navedene tri pokrajine glede površine ne kažejo veliko razlike, pač pa po številu prebivalstva, ker ima Toskana skoraj dvakrat in Sicilija trikrat toliko ljudi. Na Slovenskem je malo botaničnih vrst, kljub temu pa je rastlinskih imen mnogo več nego po Italiji, včevši one province, kjer je največja ljudska izobrazba v Padaniji, t. j. severni Italiji.

Ako se vse upošteva, Slovenija ne stoji v ozadiju, ampak na čelu celotne pokrajine severne Italije ter presega daleč furlanski slovar Pirone, ki ima 560 imen, oziroma s 687 po-znejšje furlansko zbirko Luigi in Michele Gortani.

Delo dr. Tume pa je izvršeno le na polovico. Manjka slovensko-latinski del, kjer pa bo potreba k vsakemu imenu rastline tudi dostaviti najdišče.

Zbirka Penzigova in dr. Tumova bosta služili lahko za zanimive etimološke študije, kakor jo imamo v manjšem delu od prof. Bertoldi o »Colchicum autumnale« (podlesek). Naj pride torej še drugi dopolnilni del slovenskega slovarja, da se končno popravi bedasta žalitev fanatikov proti narodu, ki se trudi z vsemi močmi, da sodeluje pri splošni kulturi na korist človeštva.

Onevne vesti.

PAPIRNATI DINAR.

Ze itak ni dosti cenjen naš papirnati dinar, zakaj nič manj kot 12 papirnatih dinarjev je treba odšteti za enega zlatega. Zdi se pa, da našemu finančnemu ministru to še ni dovolj, kajti ono pušča v prometu tako razpapane, raztrgane in umazane papirnate dinarje — manjši enot sploh ne omenjamo — da mora imeti človek v resnici več ko dobro voljo, da verjame, da je 12 takih raztrganih papirjev vrednih en zlat dinar.

Iz tega izhaja, da ljudje papirnatega dinarja sploh ne cenijo in da ga razmetujejo, ko da sploh ne bi bil plačilno sredstvo. In tudi v tej navidezni malenkosti je bistven vzrok, da je kupna cena dinarja tako majhna.

Skoraj vsi finančni ministri so nam že obetali, da dobimo kovan denar in enkrat smo ga res dobili in sicer drobijo po 5 in 10 par, za katerega ni bilo mogoče ničesar kupiti in je bil ta drobšč v praktičnem življenju samo v nadlego. Tudi g. Stojadinović nam že precej časa obljublja kovan denar in stavlja je celo v proračun dobriček od izdaje tega denarja. Vključ temu pa ni o kovanem denarju ne duha ne sluha.

Mislimo, da ne bi bilo tako napačno, če bi naši merodajni ljudje iz finančnega ministrstva — seveda brez posebnih komisij — si ogledali malo italijanski drobšč. Mogoče bi vendarle spoznali, da je že naravnost škandal, kako raztrgane cunje predstavljajo pri nas — papirnati dinar.

Gospodje od vlade sicer silno radi deklarirajo o državotvornosti, ugledu države, toda da bi praktično kaj storili za dvig državne avtoritete — tisto pa ne.

Vemo, da se država zaradi raztrganih dinarjev ne bo podrla, toda kamen do kamna palčica in tudi ugled ter napredek države sta odvisna le od takih in sličnih malenkosti — kakor je papirnati dinar.

Cenj. naročnikom sporočamo, da smo današnji številki priložili poštne položnice v svrhu poravnave tekoče naročnine. One cenj. naročnike pa, ki so naročnino že za vnaprejšnj poslali, prosimo da bi oddali položnice svojim znancem ali prijateljem, da se na naš list nariše. Opozorjamo istočasno vse zamudnike, da ako v teku 14 dni ne poravnajo zaostale naročnine, da jim bomo list brez nadaljnjega ustaviteli, naročnino pa izterjali.

Masaryk častni doktor brnske tehnične visoke šole. Predsednik češkoslovaške republike g. T. Masaryk je bil te dni promoviran za častnega doktorja tehniške visoke šole v Brnu. Masaryk je edini, ki je dobil o priliki jubilejne proslave omenjene visoke šole to čast v znak priznanja njegovih zaslug.

Častni konzul naše države. Častnim konzulom naše države v Španiji so imenovani g. Djordje Panajot v Barceloni in g. Jovan Krunić-Turino v Los Palmasu na Kanarskih otokih.

Promocije. Na ljubljanski univerzi bo promovirana gđ. Vera Vabičeva iz Maribora za doktorico filozofije. — V soboto so bili promovirani v Zagrebu na veterinarski visoki šoli doktorjem rez. vet. gg. Ivan Kapus iz Kamne gorice, Jože Drole iz Izlake pri Zagorju in Boštjan Kordaš iz Gorice pri Celovcu. — Na zagrebški univerzi je promovirala za magistra farmacije gđ. Vida Fink.

Kongres poštinih in telefonskih uslužbencev države SHS se vrši v Beogradu v dnevi 12. in 18. julija v domu poštinih uslužbencev. Vnani člani udruženja se morajo legitimirati kot delegati svojih oblastnih organizacij in pododborov. Za udeležnike kongresa je dovoljen tridnevni dopust in četrtinska železniška vožnja.

Izpremembe v državni službi. Inženjer Ciril Znidaršič, šef oblastnega hidrotehničnega oddelka v Splitu, je imenovan za izrednega profesorja na ljubljanski univerzi. V srednješolski službi so imenovani Franjo Kadunc za direktorja gimnazije v Derventi v 5. skup. I. kat.; Ljudevit Mlakar za profesorja na ljubljanski realki v 6. skupini I. kat.; Stefan Mencinger za profesorja v gimnaziji v Pančevu v 6. skup. I. kat. in dr. Fran Kotnik za profesorja na realni gimnaziji v Pljuju v 5. skupini I. kat.; Ivan Erbežnik, strokovni učitelj na državni šoli za gluho-mute v Ljubljani je pomaknjen v 1. skup. II. kat. — Pri upravnem sodišču v Celju je pisar Ivan Gračnar imenovan za tajnika v 7. skup. I. kat.

Razpisana mesta. Na 1. mestni deklini meščanski in osnovni šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani se odda služba šolskega sluga, hišnika in kurjača s 1. novembrom 1925. Prošnje s priloge je vlagati pri vložnem zapisniku mestnega šolskega sveta do vstetega 15. julija 1925. S službo so zvezani določeni prejemki šolskih slug, stanovanje, kurjava in razsvetljava. Prošilci morajo biti oženjeni, Jugoslovani, neomadeževanega življenja, popolnoma zdravi, stari nad 18 in pod 40 let in strokovno usposobljeni kot strojni ključavničarji in kurjači centralne peči.

Volitve v obrtno sodišče. Ker poteče rok za vložitev seznamov že 4. t. m., je Gremij trgovcev v Ljubljani zaprosil velikega župana za podaljšanje istega. Po informacijah, ki jih je prejel Gremij, bo veliki župan rok podaljšal do 15. t. m. V sklad tega se ponovno opozarjajo interesi, da so glasom razpisa v »Uradnem listu« št. 58 dolžni vložiti v določenem roku izpolnjene seznane pri mestnem magistratu. Tiskovine se dobe v mestni posvetovalnici št. 22.

Otvoritev liške železnice, ki bi se bila imela vršiti na Vidov dan, je preložena na 25. julija, ker dela še niso popolnoma končana. Otvoritev je bila določena na 25. julija, ker se prične naslednjega dne v Splitu velika Jadranska razstava.

Zagrebski odvetniki in draginja. Stiriinpetdeset zagrebških odvetnikov je poslalo društvu zagrebških odvetnikov dopis, v katerem izjavljajo, da je omadeževal predsed-

nik društva s svojim nastopom na seji mestnega odbora za pobijanje draginje, kjer je zastopal obrtnike, stanovsko čast, vsled česar ga pozivljajo, da izvaja konsekvence ter odloži mesto društvenega predsednika. Za slučaj, da dr. Nikola Hoffer tega ne stori, groze odvetniki, da skličejo izredni občni zbor ter predsednika odstavijo. To vlogo so priobčili odvetniki tudi v listih.

Sodba v sarajevskem procesu radi znak. Proces zoper bivšega sarajevskega poštnega ravnatelja, ki je bil, kakor smo že poročali, obtožen zlorabe uradne oblasti, je končal z oprostilno sodbo. Seveda odpade vsled tega za obtoženca tudi vsaka dolžnost za plačilo kakšne odškodnine. Sodišče je prišlo do prepričanja, da je Dekanić popolnoma nedolžen. Ker je vladalo v onem času veliko pomanjkanje drobiža, so se uporabljale znamke kot plačilno sredstvo. Zato so bile znamke, ki jih je prodajala sarajevska pošta na upravnih, prav dobro plasirane.

Bolgarski novinarji oproščeni dohodninskega davka. Bolgarsko sobranje je oprostilo vse novinarje dohodninskega davka. Ta odredba je izvala v novinarskih krogih naravno veliko navdušenje.

Redukcija na Češkoslovaškem. Češkoslovaški listi poročajo o obsežni redukciji, ki se izvede v nekaterih državnih uradih. Največ uradnikov bo reduciranih pri železnici, in sicer približno 18.884. Ministrstvo pošte in brzojava jih reducirira 4600, finančno ministrstvo 2800, vojno ministrstvo 2300, prosvetno ministrstvo 622, poljedelsko ministrstvo 525. — 7262 uradnikov izstopi proslovoljno iz državne službe.

Radiotelefonija v Rumuniji. Rumunski parlament je uzakonil zakonski načrt o organizaciji radiotelefonije. Radiotelefonska organizacija se ustanovi na bazi zakona o komercializaciji institucij, ki imajo državni značaj. Država prevzame 60% akcij. Odposiljalne postaje bo smela graditi organizacija kakor država. Sprejemne postaje sme imeti vsak rumunski državljani. Pravico do razglaševanja koncertov in predavanj bodo imeli samo državni in vseučilišni.

Zverinska grozodejstva madžarskih policajev. Pred sodnim dvorom v Beker-Gyuli se je vršila te dni obravnava, ki je razkrila naravnost neverjetne stvari. Neki policijski koncipist, šest policijskih uradnikov in podčastnikov je bilo obtoženih, da so trpinčili nekega železniškega čuvaja pri zaslišanju na srednjeveško zverinski način ter tirali njegovo ženo v samomor. Koncipist je klotul čuvaja in njegovo ženo od 4. popoldne do 2. ponoči. Dal jima je nad 300 klotuf. On sam in njegovi podrejeni organi so jih pretepali s palicami, tako da so morali počivati pri tem. Da se ni čulo vpitje, so jima zavili glave v odeje. Končno sta bila čuvaj in njegova žena bičana po podplatih. Da se izogne nadaljnjemu trpinčenju, se je žena v neopaznem trenutku obesila. Famosni koncipist je grozil nesrečnim arestantoma za slučaj, da ne priznata česar sta obdolžena, s torturo. Sodišče je nagradilo koncipista s 6 mesečno ječo in denarno globo. Tudi ostali policijski organi so bili obsojeni na riet. Značilno za razmere na Madžarskem pa je, da ti ljudje niso bili obsojeni tudi na izgubo službe.

Železniška nesreča na progi Trst-Benetke. Pri postaji Seodavacca ob železniški progi Trst-Benetke se je pripetila v soboto velika nesreča. Osební vlak je skočil s tira. Lokomotiva se je odrgala od vlaka, zdrčala čez železniški nasip ter se prevrnila. Tudi zadnji voz, v katerem so se vozili večina letoviščarji, je skočil s tira. Med potniki je nastala velika panika, vendar ni bil nihče resno poškodovan. Pač pa se je smrtno nevarno pobil kurjač, ki je obležal pod prevrnjeno lokomotivo. Materielna škoda je precej velika.

Eksplodizija nesreča v Budimpešti. V akademiji Ludovika v Budimpešti delajo te dni poskušnje za veliko spominsko slavnost, ki se priredi v spomin protirevolucije. Pri teh poskušnjah je eksplodirala raketa, ki je ranila 4 vojake, 2 gojenca akademije in 1 oficirja.

Strašna eksplozija v Duisburgu. Te dni se je pripetila v tovarni Thyssen v Duisburgu velika eksplozija, ki je ubila dva delavca, enega inženirja pa težko ranila. Eksplozija je nastala vsled kratkega stika. Induktor je bil dobesedno raztrgan na kose, poldrugi meter debeli strop je zletel v zrak.

Katastrofalen potres v Ameriki. Iz Kalifornije in Zedinjenih držav poročajo, da je bil tam v ponedeljek katastrofalen potres. Kakor se zdi, je bil centrum potresa v Kaliforniji. Mesto Santa Barbara je skoro popolnoma uničeno. Nad polovico hiš je porušeni. Po dosedanjih poročilih je mrtvih okrog 100 oseb, na stotine pa težko ranjenih. Podrobnosti še niso znane. V zapadnih pokrajinah Zedinjenih držav je napravil potres škode okrog pol milijona dolarjev.

Newyorški banditi. Te dni nekega popoldneva, ko je bilo največ ljudi na cesti, sta vstopila v Newyorku v trgovino Marka Feldmanova dva moža z revolverji v rokah. Pristihla sta oba uslužbenca, da sta stopila v stranski lokal. Tam sta jih zvezala in zaprla, nakar sta oplenila vso trgovino. Po izvršenem ropu sta se popolnoma mirno in počasi odstranila s plenom vrednim 175 tisoč dolarjev. Izginila sta brez sledu.

Roparski napad na banko. Kakor poročajo listi iz Chicago je napadlo te dni pet razbojnikov podružnico narodne banke v Shullsburgu v državi Wisconsin. Zvezali so uslužbence ter pognali safe banke v zrak. Ukradli so 50.000 dolarjev ter se odpeljali z avtomobilom, ki jih je čakal pred vrati. Ker je privabila močna detonacija večje število ljudi pred banko, sta jela dva razbojnika v množico streljati, kolikor najbolj hitro sta mogla, tako da so njihovi tovariši medtem neženirano izvedli drzno akcijo v banki, dasi

je trajalo to 10 minut. Roparji so porezali pred napadom vse telefonske žice, tako da oblasti niso mogle za njimi nikamor telefonirati. Več pogumnih meščanov je skušalo zasledovati roparje na motornih kolesih, toda morali so se vrniti, ker so roparji preveč streljali.

Demolirana katoliška cerkev. Prebivalci vasi Moline v Hercegovini žive s prebivalci sosednjih vasi v sovraštvi. Nedavno so navallili radi tega sosedje na njihovo katoliško cerkev ter razbili vrata, okna, slike, oltar in ves nakit. Uvedena je stroga preiskava.

Osem ljubimcev lepe Adriene. V Firenci je vzbujala te dni veliko senzacijo zakonska tragikomedia angleškega milijarderja Johna Murrya. John Murray se je zagledal pred 15 leti v Londonu v hčerko nekega advokata, mnogo oboževano krasotico, ki je bila pripravljena mu podariti roko in srce samo pod pogojem, da se naselita stalno v Italiji, deželi njenih sanj. Zaljubljeni milijarder je pristal na to. Ker pa ima na Angleškem ogromna posestva, se pelje vsako leto za nekaj časa tja. Ko se je nekoč zopet vrnil v Firence, mu je povedal dober prijatelj, da ga njegova lepa soproga vara. Milijarder je vložil tožbo na razpoko. Ker ni mogel svoje trditve dokazati, je pogorel. Kmalu nato je izvedel, da je osrečila nezvesta krasotica zopet drugega galana s svojo ljubeznijo. Milijarder je vložil zopet tožbo in zopet je pogorel. Stvar se je nadaljevala. Ko je izgubil milijarder sedmo tožbo je dal nadzorovati svojo soprogo po dveh detektivih. Kmalu sta izvolala detektivka ljubimca št. 8 in milijarder je vložil osmo tožbo. Toda tudi to pot ni imel sreče. Sedaj se je zaklel, da bo najel cel kor detektivov, ki naj eruirajo njegovega devetega konkurenta in zasadijo nezvesto soprogo in flagranti.

Otrok otroku rešil življenje. Trije otroci iz Skaljar so kosili na Lovčenu s srpi travo. Medtem se je ovila neki deklici kača okrog noge. Deklica se je tako prestrašila, da je omedlela. Ostala dva otroka pa nista izgubila prisotnosti duha. S srpi sta kačo odsekala glavo.

Goljuzija z inserati. Pred več meseci sta prinašala dva dunajska lista oglase, v katerih je anonisiral neki stavbni podjetnik, da zida na Dunaju in v okolici hiše proti plačilom na obroke. Na podlagi teh inseratov je sklepal stavbni podjetnik Rudolf Olbricht s strankami stavbne pogodbe ter si dal plačevati naplačila, ki so dosegla končno svoto 35.000 šilingov. Ta denar je Olbricht, ki je živel luksuriorno in razuzdano zapravil. Stranke je z raznimi izgovori tolažil, dokler niso končno izgubile potrpljenja ter ga izročile roki pravice.

Množestveni morilec. »Tribuna« poroča iz Messine: V malem mestu v provinci je šel neki kmet k advokatu, ki je zastopal njegove stariše v procesu zoper njega ter ga je ustrelil. Nato se je vrnil domov, kjer je naletel na 13letno deklico in mladega moža in ustrelil je tudi ta dva. Potem je šel v hišo svojih starišev, kjer je ustrelil svojega bratranca, njegovo ženo in mater. Dalje je ustrelil še tri druge ljudi. V vsem je umoril 9 ljudi. Njegova dva sinova sta ga skušala pomiriti. Oddal je tudi nanja več strelcev, ki pa niso zadeli. Končno je ustrelil eden od njegovih nečakov v silobranu njega.

Huda ženska. V trgovino Nikole Bursaća v Derventi sta prišla po službenem poslu dva financiarja. Ker sta opazila neke nepravilnosti, sta hotela nekaj zapleniti. Dočim je stal Bursać mirno ob strani in ni črnil nobene besede, je jela njegova žena Darinka protestirati. Sprva tiho, nato vedno glasneje. Končno pa je zavpila: »Marš ven, vi črni žolci Karlovi podrepniki, idite tja, kjer je on. Tam plenite!« In pograbila je financiarja drugega za drugim za prsa ter ju vrgla na cesto. Sedaj jo preganja državno pravdnštvo po znanih paragrafi 93. in 104. s. k. z.

Svetniški kandidati. Kakor poroča neki duhovski list, ima rešiti kompetentna kongregacija v Rimu momentano 329 kanonizacijskih procesov. Teh 329 procesov pa se ne tiče samo 329 oseb, zakaj med temi procesi so tudi taki, pri katerih gre za istočasno transferiranje 200, 300, da tudi 500 oseb v nebesa. V vsem utegne biti momentano dva do tri tisoč kandidatov, večinoma duhovnikov, menihov in nun. Med njimi pa je tudi gotovo število laikov, na primer neka 13letna Mongolinja. Od Evropejcev so najljubši otroci nebes Italijani. Na to odpade 154 procesov. Jugoslavija ni zastopana.

Mrtvec v vodi. V Gradišču v Srbiji je splavila voda na breg moško truplo. Orožništvo je ugotovilo iz dokumentov, ki jih je našlo pri mrtvecu, njegovo identiteto. Gre za sodarja Adalberta Erternerja iz Bele cerkve. Truplo je imelo na prsih globoko rano od vbodljaja. Obdukcija je pokazala, da je bil mož umorjen in nato vržen v vodo. Se stra umorjenega je izpovedala, da je šel njen brat les kupovat, radi česar je imel pri sebi 15 do 20.000 Din. Domneva se, da je moža zaklal kak vojak z bajonetom.

V pijanosti zaigral življenje. V Filetolu pri Genovi se je odigrala te dni tragedija, ki spominja na strel Viljema Tella. Župan, bivši oficir, je staval s svojim prijateljem, da mu odstreli klobuk z glave. Možakarji so se ga nekoliko preveč navlekli in župan je zadel mesto klobuka svojega prijatelja naravnost v čelo, da je obležal na mestu mrtve. Iz strahu, da bi se utegnil župan, ki je znan nasilnež, maščevati nad njimi, so pričeli molčati in javnost je bila mnenja, da gre za samomor. Končno je prišla pa resnica vendarle na dan in gospod župan je romal v preiskovalni zapor.

Milijonska ustanova. Trgovci in industrijci Andrija Savič, ki je umrl pred kratkim v Beogradu, je zapustil vse svoje premoženje v vrednosti milijon dinarjev občini svojega rojstnega mesta Kraljeva v humanitarne namene. Mesto Kraljevo je imenovalo v znak hvalečnosti po njem neko ulico, njegovi vdovi pa je podelilo častno meščanstvo.

Maščevanje odpuščenega rudarja. V Katovici na Češkoslovaškem je ustrelil te dni odpušteni rudar Cypa ravnatelja hildebrandskega rudnika Khuna. Po izvršenem umoru je mož pobegnil. Na begu je ustrelil tri rudarje, ki so ga zasledovali, končno pa še samega sebe.

Aretacija trgovca z dekleti. V Novem Sadu je bil aretovan te dni bogat rentier Rašid Dragidbegović, ki je osumljen, da načeluje obširni organizaciji trgovcev z dekleti. Prepeljali so ga v beogradske zapore.

Natečaj. Ljubljanska borza za blago in vrednote razpisuje štiri senzalska mesta za blagovni oddelek (dve za lesno stroko, dve za deželne pridelke, kolonialno in drugo blago) in eno senzalsko mesto za efektivni oddelek. Reflektanti se opozarjajo, da morajo položiti meštarski izpit po eventualnem imenovanju v roku, kakor ga predvideva pravilnik za borzne senzale. Detajlirane ponudbe z navedbo referenc naj se pošljejo do 18. julija 1925 tajništvu Ljubljanske borze za blago in vrednote, Kongresni trg 9, I. nadstr. (Filharmonija). Za vse nadaljnje podrobne informacije naj se reflektatni izvolijo obrniti na navedeno borzno tajništvo. — Ljubljanska borza za blago in vrednote. Predsednik: Ivan Jelačin ml., s. r. Tajnik: Dr. M. Dobriša s. r.

lubljana.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani je praznovalo dne 27. in 28. junija svojo 70letnico. Prvi večer se je vršila slavnostna predstava v opernem gledališču. Predstavljal se je Calderonov »Stanoviti kraljevič«. Naslednji dan se je začel s slovesno mašo v Uršulinski cerkvi. Dopoldne je bilo slavnostno zborovanje v Rokodelskem domu, popoldne je bilo istotam zborovanje rokodelskih pomočnikov, zvečer za pevski in godbeni koncert. Tretji dan je priredilo društvo poučni izlet na Jesenice, Vintgar in Bled. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov ima za seboj lepo tradicijo. V časih narodnega prepoda si je steklo za slovensko stvar lepe zasluge. Na njegovih prireditvah so nastopali, ko še ni bilo slovenskega gledališča Nučič, Verovšek in še več drugih.

Društvo »Atena« naznanja, da prevzame nadzorstvo na igrišču s 1. julijem otroška vrtarica. Prijave sprejema načelnica vsak dan od 10. do 11. ure dop. in od 4. do 6. ure popoldne na igrišču pod Tivolijem.

Vandalizem. Prešerni pomočniki so zopet na delu. Pri vrtni ograji vojašnice nadvojvode Mišića in pri vrtni ograji poleg vojašnice v Slomškovi ulici so polomili več železnih stebričev.

ZNIZANJE CENE MLEKA. GOSTILNISKE HRANE TER KLOBAS IN HRENOVK.

Mestno tržno nadzorstvo je že sporočilo javnosti, da se bo morala znižati cena mleku s 1. julijem t. l. Pri mestnem tržnem nadzorstvu so se zglasili zastopniki mlekarske zadruge in prodajalcev mleka radi regulacije cene mleka. Pri nabavi mleka na dom se je dosegel sporazum ter se bo mleko prodajalo na dom postavljeno počeni s 1. julijem po 8 Din liter. Glede prodajne cene mleka na trgu pa se sporazum ni mogel doseči, ker so zastopniki prodajalcev mleka vztrajali pri tem, da se prodaja mleko na trgu po 2.75 Din. Mestno tržno nadzorstvo pa zahteva, da bodi prodajna cena mleka na trgu 2.50 Din, to je 50 par sorazmerno ceneje, kakor je bila prejšnja prodajna cena, ter pod nobenim pogojem ne bo pustilo prodajati mleko dražje na trgu.

Radi znižanja cen gostilniški hrani so pogajanja v teku s člani zadruge gostilničarjev ter se bo tudi to vprašanje v najkrajšem času ugodno rešilo.

Izdelovalce klobas in hrenovk, ki doslej niso znižali cen svojim izdelkom, bo tudi pozvalo mestno tržno nadzorstvo, da znižajo cene klobas in hrenovkam, ker je sedaj v primeru s padcem cen mesa tudi ta izdelek predrag.

GLAS IZ OBČINSTVA.

Trnovo ni ravno okraj plutokracije. Kljub temu se v splošnem ne more trditi, da bi bil zanemarljiv in zamazan okraj, nasprotno: Marsikaka hišica je bila v zadnjem času prenovljena ali vsaj prebeljena. Grdo izjemo pa dela nekdanja »Meščanska vojašnica«. To poslopje menda že ni bilo 70 let prepleskano, zakaj napis Bürgerliche Kaserne — Meščanska vojašnica — je še danes pravi dobro čitljiv. Nahaja se v naravnost škandaloznem stanju. Na vogalu nad vratmi nekdanje trgovine vihrajo v vetru žalostni ostanki nekdanje platnene strehe, s cele fasade pa ostanki plakatov. Mestoma odpada omet. Kamor pogleda oko, povsodi umazanost in nesnaga, kakršno je videti samo v starih okrajih italijanskih mest. Ker pa nismo med polentariji, temveč v beli Ljubljani, je želeli, da lastnik naše besede vpoštevata ter poskrbi zato, da dobi stara halupa dostojnejše lice.

SOLSKKE VESTI.

Mestna ženska realna gimnazija je imela v 6 razredih in 3 vsposrednih 314 gojenk. Od teh je izdelalo z odličnim uspehom 44 gojenk ali 14%, z uspehom 192 (62%), izdelalo jih ni 16 (5%), ponavljalnih izpitov je 56 (18%), 6 gojenk je ostalo neklasificiranih. Iz vedenja je imelo prav lepo 236 gojenk ali (76%), lepo 74 (24%), brez reda so 4 (1%). Iz pridnosti je vsajrjnih 59 (19%), marljivih 244 (78%) in nemarljivih 7 (1%), brez reda iz pridnosti ostale 4 gojenke (1%). K nižjim tečajnim izpitom je bilo pripuščeni 46 gojenk. Od teh ena gojenka ni vspeła, 6 jih ima ponavljalni izpit ostalih 39 je izdelalo z uspehom. Sprejemni izpit za 1. razred je delalo 96 gojenk. Od teh jih je bilo zavravnih 7. S šolskim letom 1925/26 se otvori na zavodu sedmi gimnazijski razred.

